

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ภาคผนวก ก

แนวทางการสังเกตลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

- สภาพหมู่บ้าน
- เส้นทางคมนาคม ภายในชุมชนและระหว่างชุมชน
- สภาพครัวเรือน การจัดพื้นที่ใช้สอยในบริเวณบ้าน
- การกระจายของบ้านเรือน ร้านค้า ตลาด พื้นที่เกษตร
- ระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ เคเบิล ฝาย
- สถานที่สำคัญต่างๆ เช่น วัด โรงเรียน หน่วยราชการ ที่ว่าการผู้ใหญ่บ้าน ฌางข้าวหมู่บ้าน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ อาคารเอนกประสงค์ สนามกีฬา ฯลฯ
- พื้นที่ทางสังคมที่สังเกตได้ เช่น การตั้งกลุ่มพูดคุยที่ร้านค้า ศาลาที่เป็นจุดรับ-ส่งของรถ โรงเรียน สนามเบตองในหมู่บ้าน เฟิงร้านค้าต่างๆ
- การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ เช่น งานสงกรานต์ งานวัด งานศพ งานบวช
- การประกอบภาระกิจของชุมชนในช่วงเวลาต่างๆ ตั้งแต่เช้าถึงค่ำ
- การรวมกลุ่มตามธรรมชาติ เช่น การตั้งเพิงขายผลผลิตการเกษตร การเล่นกีฬาสนามต่างๆ
- ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ แหล่งน้ำ
- สภาพแวดล้อม และมลภาวะ
- ลักษณะการจำหน่ายสินค้าในชุมชน ร้านค้าต่างๆ
- ลักษณะการจับจ่ายใช้สอยในชุมชน ผู้ปกครอง เด็ก
- รูปแบบการเลี้ยงดูเด็กในศูนย์พัฒนาเด็ก ในครอบครัว
- รูปแบบการรับ-ส่งเด็กเล็กที่ศูนย์พัฒนาเด็ก
- การจัดตั้งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็ก
- ความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน
- ความสัมพันธ์ของผู้ดูแลเด็ก กรรมการพัฒนาเด็ก ผู้ปกครองและกลุ่มต่างๆ

ภาคผนวก ข

แนวทางการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

แนวทางการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

1. ข้อมูลทั่วไป
 - อายุ
 - ระดับการศึกษา
 - จำนวนสมาชิก/จำนวนเด็กในครอบครัว อายุ/เพศ
2. การประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิต
 - อาชีพหลัก/เสริม/จำนวนที่ดินทำกิน
 - ช่วงเวลาที่ทำงาน/ฤดูกาล/ความชุกของงาน/ค่าตอบแทน/ปัญหา
 - รายรับ รายจ่าย ภาระหนี้สิน
3. หน้าที่ในครอบครัว การเลี้ยงดูเด็ก
 - งานบ้าน/งานครัว/งานอื่นๆ
 - การซื้อของ ร้านประจำ ชนิดที่ซื้อ จำนวน
 - การเลี้ยงดูเด็ก
 - ข้อตกลง เงื่อนไขในครอบครัว
 - รูปแบบการทานนม อาหาร ขนม ผลไม้ ของเด็ก (และสมาชิกในครอบครัว)
 - รูปแบบการทำความสะอาด (บ้านเรือน ร่างกาย ช่องปาก)
 - ช่องทาง/รูปแบบ การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก
 - ความคิดเห็นต่อสถานะสุขภาพของเด็ก ประสิทธิภาพการรับบริการสุขภาพ
 - การนำเด็กไปรับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็ก การรับ-ส่งเด็ก ปัญหา ประโยชน์ วิธีการติดต่อสื่อสาร
 - ความจำเป็น/ข้อคิดเห็นในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็ก
4. ความคิดเห็น ประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมในการพัฒนากับกลุ่มต่างๆ ใน/นอก ชุมชน

แนวทางการสัมภาษณ์ผู้นำ

1. ข้อมูลทั่วไป

- อายุ
- ระดับการศึกษา
- อาชีพหลัก/เสริม
- ความรับผิดชอบ/หน้าที่ในชุมชน
- ประสบการณ์การทำงาน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก/ศูนย์พัฒนาเด็ก

- ความคิดเห็นต่อเด็กในปัจจุบัน ข้อเด่น/ข้อด้อยเมื่อเทียบกับอดีต
- ปัญหาที่ควรปรับปรุงในด้านสุขภาพและการดูแลเด็กเล็กในชุมชน
- ท่านเคยร่วมงานกับศพด.หรือไม่ อย่างไร
- ท่านมีข้อคิดเห็นต่อการพัฒนาศพด.อย่างไร
- ในครอบครัวมีบุตรหลานที่เข้า/เคยเข้า ศพด.ไว้ฮ้อยหรือไม่ มีความเห็นอย่างไรต่อรูปแบบการทำงานของศพด.
- ถ้ามีบุตรหลานอายุ 2 ขวบขึ้นไป จะฝากที่ศพด.นี้หรือไม่ เพราะอะไร

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนา

- การรวมกลุ่มในชุมชนเป็นอย่างไร ความสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่ม ความเข้มแข็ง
- ประสบการณ์การทำงาน บทบาทในชุมชน
- ท่านเคยมีประสบการณ์มีส่วนร่วมในการพัฒนาอะไร อย่างไรบ้าง
- ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของชุมชนอย่างไรบ้าง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

แนวทางการสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็ก

1. ข้อมูลทั่วไป

- อายุ
- ระดับการศึกษา
- อาชีพเสริม
- ประสบการณ์การทำงาน
- รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สิน
- จำนวนสมาชิกในครอบครัว (ใครบ้างอายุ บทบาท ภาระ)

2. ข้อมูลการทำงาน

- เหตุผลที่เลือกงานนี้/ความคาดหวังต่องานนี้/โอกาสที่จะเปลี่ยนงาน
- หน้าที่ความรับผิดชอบในศพด.
- ความคิดเห็นต่องาน ผคค. รูปแบบการทำงานของศพด.
- ความคิดเห็นต่อการเลี้ยงดูเด็ก/ สุขภาพเด็ก
- ความต้องการในการพัฒนา/ ปัญหาของศพด.
- ประสบการณ์ /ความคิดเห็น ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศพด.

3. ข้อมูลการพัฒนา

- การรวมกลุ่มในชุมชนเป็นอย่างไร ความสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่ม ความเข้มแข็ง
ประสบการณ์การทำงาน บทบาทในชุมชน
- ท่านเคยมีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาอะไร อย่างไรบ้าง
- ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศพด.อย่างไรบ้าง

ภาคผนวก ก.

แนวทางการสนทนากลุ่ม

1. การเลี้ยงดูเด็กเล็กในปัจจุบัน ผู้ปกครองมีความหนักใจเรื่องใดบ้าง
2. สภาพาสุภาพของเด็กเป็นอย่างไร แข็งแรง หรือมีปัญหาอะไรบ้าง
3. ข้อมูลที่รายงานสภาพาสุภาพของเด็กในปกครองของท่าน ตรง หรือไม่ตรงกับความคิดของท่าน อย่างไร
4. ในภาพรวม พวกเราเห็นว่าเด็กเล็กมีปัญหาสุขภาพอะไรบ้าง เรียงลำดับตามความสำคัญของปัญหาที่ต้องการแก้ไข
5. ปัญหา 2 ลำดับแรก มีสาเหตุเกิดจากอะไร
6. พวกเราคิดว่าจะมีทางแก้ไข หรือป้องกัน ปัญหาเหล่านี้หรือไม่ อย่างไร โดยใคร เมื่อไร

ภาคผนวก ง.

โครงการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ตามหลักการ เด็กปฐมวัยควรจะได้รับพัฒนาจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่ และบุคคลในครอบครัว ทั้งด้านการเจริญเติบโตของร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และทักษะทางสังคมต่าง ๆ เพื่อเป็นรากฐานที่ดีสำหรับการพัฒนาในวัยต่อไป แต่เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน ความจำเป็นในการประกอบอาชีพ และความเป็นครอบครัวเดี่ยว ทำให้พ่อแม่ต้องหาผู้ดูแลแทนตนเอง สถานรับเลี้ยงเด็ก หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีบทบาทสำคัญแทนพ่อแม่ ซึ่งจากข้อมูล ปี 2539 - 2540 พบว่า ในช่วงกลางวันมีเด็กปฐมวัย ถูกเลี้ยงดูอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถึงร้อยละ 37.3

สถานการณ์ ปี 2546 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือศูนย์เด็กเล็กที่เดิมเคยอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงต่าง ๆ ได้ถูกถ่ายโอนไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกือบจะทั้งสิ้น ซึ่งในช่วงเปลี่ยนผ่านนี้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จึงควรที่จะให้การสนับสนุนและเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยทั้งด้านการบริหารจัดการและวิชาการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเด็ก แนวคิดการส่งเสริมสุขภาพ เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นการลงทุนทางสุขภาพที่คุ้มค่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กอายุ 0 - 6 ปี ซึ่งเป็นวัยที่มีการพัฒนาทุกด้านสูงสุด และเป็นวัยที่หน้าต่างแห่งโอกาส (Window of opportunities) เปิดตลอดเวลา เด็กจะสามารถเรียนรู้และจดจำสิ่งที่ปลูกฝังให้ในช่วงวัยนี้ได้ดีที่สุด

กรมอนามัย ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพเด็กไทยทุกช่วงวัย จึงสนับสนุนให้ดำเนินโครงการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ โดยใช้กลยุทธ์เมืองนอกระบบ ชุมชนนอกระบบ ตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา โดยเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ที่จะร่วมกันสนับสนุนการพัฒนาเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะสุขภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาด้านอื่น ๆ ของเด็ก

ดังนั้น เพื่อสร้างเสริมสุขภาพเด็กในศูนย์เด็กเล็ก จึงได้บูรณาการงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ และการพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมในศูนย์เด็กเล็ก โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยให้ได้รับการส่งเสริมให้มีสุขภาพดี อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ และอยู่อาศัยตลอดจนได้รับการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมอนามัยสิ่งแวดล้อม

อย่างเหมาะสม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีครอบครัวอบอุ่น และชุมชนเข้มแข็ง เพื่อเด็กจะได้เติบโตเป็นประชากรที่มีคุณค่าสำหรับประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 2.1 เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์เด็กเห็นความสำคัญของการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้เป็นศูนย์เด็กน่าน้อย
- 2.2 เพื่อดำเนินการให้ศูนย์เด็กเล็กมีกิจกรรมการพัฒนาครอบครัว ทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ และการอนามัยสิ่งแวดล้อม
- 2.3 เพื่อสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

3. แนวคิดเรื่องศูนย์เด็กเล็กน่าน้อย

3.1 ความหมาย

แนวคิดการพัฒนา “ศูนย์เด็กเล็กน่าน้อย” สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเมืองน่าน้อยและชุมชนน่าน้อย คือ “ศูนย์เด็กเล็กน่าน้อย” มีความหมายได้สองนัยยะ คือ เป็นกระบวนการพัฒนา (Process) และเป็นผลลัพธ์ของการพัฒนา (Outcome)

“ศูนย์เด็กเล็กน่าน้อย” ความหมายเชิงกระบวนการ หมายถึง การระดมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น) องค์กรธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนและประชาชน หรือ “ภาคีการพัฒนา” ในการจัดทำแผนงาน / โครงการศูนย์เด็กเล็กน่าน้อย ที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเด็ก เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองเด็ก และชุมชนโดยรอบและท้องถิ่น โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้ศูนย์เด็กเล็กเป็นสถานที่ที่จะสร้างโอกาสให้เด็กเล็กเติบโตอย่างดีที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ และอย่างเท่าเทียมกัน

“ศูนย์เด็กเล็กน่าน้อย” ความหมายเชิงผลลัพธ์ หมายถึง ศูนย์เด็กเล็กที่มีการจัดการควบคุมส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยเอื้อ และขจัดหรือลดปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความน่าน้อยของศูนย์เด็กเล็ก โดยมุ่งหวังให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ทางกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ ขณะเดียวกัน ผู้ดูแลเด็ก หรือพี่เลี้ยงเด็ก ได้รับการส่งเสริมให้สามารถทำงานได้อย่างมีความสุขกาย สบายใจ

3.2 ความมุ่งหมายของการพัฒนา “ศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ”

เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็กทุกคน ให้สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดี ที่จะอยู่อาศัยในศูนย์เด็กเล็กนอกระบบได้อย่างเท่าเทียมกันและอยู่ร่วมกันกับผู้ดูแลเด็ก หรือพี่เลี้ยงเด็กและเพื่อน ๆ อย่างสงบสุข มีความสะดวกสบาย สะอาด ถูกสุขอนามัย มีความปลอดภัย ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ และความคิดสร้างสรรค์อย่างเหมาะสม

3.3 คุณลักษณะสำคัญของศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ

คุณลักษณะสำคัญของศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ครอบคลุม และผสมผสานระหว่างปัจจัยแวดล้อม 5 ด้าน คือ ด้านสังคม เศรษฐกิจ กายภาพ สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการ

3.3.1 ด้านสังคม ควรเป็นศูนย์เด็กเล็กที่

- 1) กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ทุกระดับ ผู้ปกครองเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก ๆ ที่อยู่ในศูนย์เด็กเล็กได้รับการปลูกฝังการศึกษา (รูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม) การถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม ข้อมูลข่าวสาร อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์
- 2) มีบริการด้านสุขภาพแก่เด็ก และเจ้าหน้าที่อย่างเพียงพอ
- 3) มีความปลอดภัยในการอยู่อาศัย เรียนรู้ และการทำงานของเจ้าหน้าที่
- 4) ภาวการณ์พัฒนาทุกระดับ มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก
- 5) สิทธิของเด็กและเจ้าหน้าที่ในศูนย์เด็กเล็กทุกคนได้รับการคุ้มครอง

3.3.2 ด้านเศรษฐกิจ

- 1) มีบรรยากาศที่ดีของการระดมทุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็ก
- 2) เจ้าหน้าที่ศูนย์เด็กเล็กมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

3.3.3 ด้านกายภาพ

- 1) การคมนาคมสะดวก และสาธารณูปโภคเข้าถึง
- 2) ตัวอาคารมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย
- 3) บริเวณภายนอก และภายในศูนย์ฯ มีการจัดระเบียบ และใช้ประโยชน์จากพื้นที่อย่างเหมาะสม
- 4) มีการจัดบริการโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและทันต่อความต้องการ เช่น มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่รองรับขยะ เป็นต้น

- 5) มีพื้นที่และอาณาบริเวณที่เป็นพื้นที่สีเขียว หรือที่ว่างโล่งให้เด็กได้วิ่งเล่นและออกกำลังกาย หรือเป็นสนามเด็กเล่น
- 6) มีสื่อ อุปกรณ์ ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนากาย เหมาะสม และเพียงพอ
- 7) มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็น เหมาะสมและเพียงพอ

3.3.4 ด้านสิ่งแวดล้อม

- 1) ศูนย์เด็กเล็ก อยู่ห่างจากแหล่งมลพิษต่าง ๆ เช่น แหล่งที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองมาก เสียงดัง หรือเสียงที่ก่อให้เกิดความรำคาญและกลิ่นเหม็น เป็นต้น
- 2) บริเวณภายใน และภายนอกอาคาร มีความสะอาด และเป็นระเบียบ ไม่มีแหล่งที่อาจก่อให้เกิดอันตรายกับเด็ก
- 3) ภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอ และมีการระบายอากาศดี
- 4) มีการจัดการด้านสุขาภิบาลอาหารอย่างถูกสุขลักษณะ
- 5) มีการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมอย่างถูกสุขลักษณะ

3.3.5 ด้านการบริหารและการจัดการ

- 1) มีความโปร่งใส และยุติธรรม
- 2) มีประสิทธิภาพ และมุ่งให้เด็กได้รับประโยชน์สูงสุด
- 3) ผู้ที่เกี่ยวข้อง และชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน

4 ประโยชน์ของการดำเนินงานโครงการ

โครงการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ เป็นโครงการที่สนับสนุนให้มีการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากหุ้นส่วนและภาคี เพื่อให้มีการพัฒนาทั้งเด็ก บุคลากรและสิ่งแวดล้อมภายในศูนย์เด็กเล็ก ประโยชน์ของการดำเนินโครงการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ นอกจากจะช่วยส่งเสริมให้เด็กและผู้ดูแลเด็ก ได้รับบริการส่งเสริมสุขภาพครอบคลุมทุกด้าน ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาดปลอดภัย รมรื่น และเอื้อต่อสุขภาพแล้ว ยังจะช่วยให้

- 4.1 เด็กได้รับการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพทั้งด้านการดูแลสุขภาพตนเอง และดูแลความสะอาดของสิ่งแวดล้อม อันจะส่งผลให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีและทำได้ถูกต้องเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่
- 4.2 ผู้ดูแลเด็กได้รับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดูแลเด็กได้ดียิ่งขึ้น
- 4.3 ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรมโดยสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ระหว่างบ้าน และศูนย์เด็กเล็ก

4.4 เสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองและชุมชนได้รับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็ก ครอบครัวและชุมชน

4.5 เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรทำให้เกิดการร่วมมือร่วมใจจากศูนย์เด็กเล็ก ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กต่อไป

5. บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5.1 ผู้ดูแลเด็ก หรือพี่เลี้ยงเด็ก

เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด ในช่วงที่เด็กอยู่ศูนย์ และเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กมากที่สุด ผู้ดูแลเด็กจึงควรรับรู้นโยบายเข้าใจแนวทางการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ และได้รับการ ฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ผู้ดูแลเด็กยังควรได้รับการส่งเสริมสุขภาพให้มีสุขภาพดีอยู่เสมอด้วย เพื่อเป็นแบบอย่างด้านสุขภาพสำหรับเด็ก

5.2 ผู้บริหารศูนย์เด็กเล็ก หรือผู้ประกอบการศูนย์เด็กเล็ก

เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการประสานงานกับบุคคล และหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะเข้ามาสนับสนุน หรือที่ต้องการขอรับการสนับสนุน และที่สำคัญต้องบริหารจัดการบุคลากร งบประมาณ สถานที่ที่มีอยู่ให้สามารถพัฒนาเป็นศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ และได้มาตรฐาน

5.3 ผู้ปกครองเด็ก

เป็นบุคคลสำคัญที่สามารถร่วมดูแลช่วยการดำเนินงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ โดยอาจเข้ามาเป็นกรรมการ วิทยากร หรืออาสาสมัครช่วยดูแลเด็ก ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจปัญหาและความต้องการของศูนย์เด็กเล็กจะได้ให้การสนับสนุนได้ ความสัมพันธ์และการสื่อสารที่ดีระหว่างบุคลากรของศูนย์เด็กเล็กกับผู้ปกครอง เป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จของการดำเนินงาน

5.4 ชุมชนโดยรอบศูนย์เด็กเล็ก

นอกจากผู้ปกครองเด็กแล้ว ในชุมชนยังมีบุคคลที่แม้ไม่ได้มีลูกหลานอยู่ในศูนย์เด็กเล็ก แต่ก็มีความสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอีกมาก เช่น ครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หลวงพ่อที่วัด เจ้าแม่ ร้านค้า หรือมูลนิธิ ชมรมต่าง ๆ เป็นต้น บุคคลเหล่านี้ในชุมชนสามารถช่วยสนับสนุนแรงความคิด แรงกาย และทุนทรัพย์ แก่ศูนย์เด็กเล็กได้ หากได้รับรู้และเข้าใจการดำเนินงานของศูนย์เด็กเล็ก

5.5 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบันมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก เนื่องจากมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง สามารถจัดสรรงบประมาณสนับสนุน บางแห่งมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ ที่สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารศูนย์เด็กเล็กได้ นอกจากนี้ ยังเป็นหน่วยงานที่สามารถเป็นแกนนำในการระดมความร่วมมือต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

5.6 องค์การส่วนภูมิภาค

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจากศูนย์อนามัยและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีบทบาทสำคัญในการไปช่วยกระตุ้นผู้เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาล อบต. และผู้บริหารศูนย์เด็กเล็กให้เห็นความสำคัญและสมัครเข้าร่วมโครงการ และเจ้าหน้าที่จากศูนย์อนามัยและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ยังมีศักยภาพในการให้ความรู้และความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานและวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนให้คำแนะนำ ปรีกษา ด้านวิชาการ ติดตาม ประเมินผล และการประกันคุณภาพ

5.7 องค์การส่วนกลาง

ผู้รับผิดชอบในส่วนกลาง ทั้งจากสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักส่งเสริมสุขภาพ กองวิชาการต่าง ๆ ในกรมอนามัย ตลอดจนหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสุขภาพจิต กรมควบคุมโรค มีบทบาทหลักในการสนับสนุนด้านวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษาทางวิชาการ เกณฑ์มาตรฐาน และการประเมินผล ประสานนโยบายกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

6. กลวิธีการดำเนินงาน

กลวิธีการดำเนินงาน โครงการศูนย์เด็กเล็กนำอยู่จำแนกตามกลุ่มบุคคลเป้าหมาย

การดำเนินการดังตาราง

บุคคลเป้าหมาย ดำเนินการ	กลวิธีการดำเนินงาน	เป้าหมายเชิงผลลัพธ์
1. เด็ก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การให้บริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ 2. การพัฒนาและปรับปรุงอนามัยสิ่งแวดล้อมบริเวณศูนย์เด็กเล็ก เช่น การปรับปรุงสนามเด็กเล่นให้สะอาดปลอดภัย การปรับปรุงห้องส้วม ฯลฯ 3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กได้รับการบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพครอบคลุมทุกด้าน 2. เด็กได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพดี และปลอดภัย 3. เด็กได้รับการปลูกฝัง

	สุขภาพ (ส่งเสริมสุขภาพและอนามัย สิ่งแวดล้อม)	พฤติกรรมสุขภาพ (ครอบคลุมด้านการ ส่งเสริมสุขภาพและ อนามัยสิ่งแวดล้อม)
2. ผู้ดูแลเด็ก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2. การฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และ ทักษะต่างๆ ที่จำเป็น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รับรู้นโยบายและแนวทางการ ดำเนินงาน 2. ได้รับการฝึกอบรม พัฒนา ความรู้และทักษะที่จำเป็น
3. ผู้บริหารศูนย์เด็ก เล็ก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างความ เข้าใจและการทำแผนปฏิบัติการ 2. สนับสนุนการสร้างเครือข่ายศูนย์เด็ก เล็กน่ายู่ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถทำแผนปฏิบัติการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ได้ 2. ดำเนินงานตามแนวคิดและ แนวทางการพัฒนาศูนย์ เด็กเล็กน่ายู่ 3. มีเครือข่ายระหว่างศูนย์ เด็กเล็กต่างๆ
4. ผู้ปกครองเด็ก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสารแก่ผู้ปกครองและประชาชน ทั่วไป เช่น ด้านนโยบายการพัฒนา เป็นศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ ความรู้ด้าน การส่งเสริมสุขภาพและอนามัย สิ่งแวดล้อมสำหรับเด็กที่ปกครอง ควรมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง 2. กิจกรรม ชุมชนสนับสนุนการมีส่วน ร่วม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รับรู้นโยบายและแนวทางการ พัฒนาเด็กในศูนย์เด็ก เล็ก 2. ได้รับความรู้ด้านการ ส่งเสริมสุขภาพและ อนามัยสิ่งแวดล้อม สำหรับเด็ก 3. มีส่วนร่วมในการพัฒนา เด็กอย่างต่อเนื่องระหว่าง บ้าน และศูนย์เด็กเล็ก
5. องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสร้างหุ้นส่วนและภาคี 2. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สนับสนุนการดำเนินงาน พัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ใน ท้องถิ่นของตนเอง
6. ประชาชนและ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสร้างหุ้นส่วนและภาคี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สนับสนุนการดำเนินงาน

ชุมชนโดยรอบศูนย์ เด็กเล็ก	2. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร	พัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ใน ชุมชน
7. องค์กรส่วน ภูมิภาค (ศูนย์อนามัย สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัด)	1. การประชุมชี้แจงแนวทางการ ดำเนินงาน 2. สนับสนุนวิชาการ เช่น วิทยากร คู่มือ และสื่อต่างๆ	1. ดำเนินงานตามหลักการ และแนวทางการพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ 2. สนับสนุนวิชาการให้กับ พื้นที่ดำเนินการ
8. องค์กร ส่วนกลาง (สำนัก อนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักส่งเสริม สุขภาพ และกอง วิชาการที่เกี่ยวข้อง)	การสร้างความร่วมมือในการจัดทำ แผนการดำเนินงานและผลิตงานวิชาการ ต่างๆ	เกิดการบูรณาการงานต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องลงในศูนย์เด็ก

7. ขั้นตอนสู่การเป็นศูนย์เด็กเล็กน่ายู่

7.1 ประสานงานเพื่อหาแนวร่วมและสร้างความร่วมมือ

- 7.1.1 ส่วนกลางกับศูนย์ประสานงานเพื่อความเข้าใจในนโยบาย แนวทางและ
เป้าหมายการดำเนินงาน
- 7.1.2 ศูนย์อนามัยประสานงานกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อคัดเลือก
พื้นที่ดำเนินงาน และกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ เพื่อให้
การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย และสามารถดำเนินงานร่วมกันได้อย่าง
ราบรื่น
- 7.1.3 ศูนย์เด็กเล็ก หาแนวร่วมการทำงาน โดยการค้นหาตัวบุคคลหรือกลุ่ม
ผู้สนับสนุนที่จะร่วมผลิตดำเนินงาน เช่น อบต. เทศบาล สร้างความเข้าใจ
กับผู้เกี่ยวข้อง สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การค้นหาปัญหา
และความต้องการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจ จากนั้นกำหนด
บทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ว่าใครจะทำอะไร

7.2 ในกรณีที่มีผู้ร่วมดำเนินการหลายคน อาจจำเป็นต้องตั้งคณะทำงาน

เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานแต่ละเรื่อง เช่น คณะทำงานพัฒนาปรับปรุงสิ่งแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก คณะทำงานพัฒนาบุคลากรภายในศูนย์เด็กเล็ก และ คณะทำงานประสานชุมชน เป็นต้น

7.3 การประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน

เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ชุมชนโดยรอบ ว่า ขณะนี้ศูนย์เด็กเล็กอยู่ระหว่างการพัฒนาเป็นศูนย์เด็กเล็กน่ายุ่ เพื่อสร้างการรับรู้ และเปิดช่องทางที่จะให้ชุมชนเข้าร่วม

7.4 พัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

7.4.1 พัฒนาองค์ความรู้ให้บุคลากรทุกระดับ

7.4.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาเรียนรู้ เช่น การอบรม สัมมนา การศึกษาดูงาน และการประชุมระดมความคิดเห็น

7.4.3 สนับสนุนคู่มือ เอกสาร สื่อ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัด ประสิทธิภาพ การเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับผู้ดูแลเด็ก และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ

7.5 เตรียมข้อมูลเพื่อสนับสนุนการพัฒนา

7.5.1 เก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญเพื่อการพัฒนา เช่น ข้อมูล สถานะ สุขภาพของเด็ก ข้อมูลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มบุคคล หรือ องค์กรต่าง ๆ ที่เป็นภาคี เป็นต้น

7.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อมูลสรุปเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการ ด้านต่าง ๆ และดูว่า ภาคีต่าง ๆ ที่มีอยู่ ใครสามารถสนับสนุนอะไรได้บ้าง

7.6 จัดทำแผนตามสภาพปัญหาและความต้องการ

7.6.1 จัดประชุมระหว่างภาคีต่าง ๆ โดยนำข้อมูลที่วิเคราะห์แล้ว หรือนำ เกณฑ์มาตรฐานมาใช้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างเป็น รูปธรรม

- 7.6.2 ระดมความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่จะนำไปสู่เป้าหมาย หรือตามเกณฑ์มาตรฐานที่ควรเป็น
- 7.6.3 พิจารณาความเป็นไปได้ และกำหนดกิจกรรม/โครงการ
- 7.6.4 ลำดับความสำคัญของกิจกรรม/โครงการ

7.7 ปฏิบัติตามแผนโดยความร่วมมือของภาคีต่าง ๆ

การปฏิบัติงานตามแผนของแต่ละศูนย์เด็กเล็ก อาจแตกต่างกัน บางแห่งสามารถทำงานได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีลักษณะทางการ แต่บางแห่งจำเป็น ซึ่งมีแนวทางดังนี้

- 7.7.1 จัดตั้งคณะทำงานศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ที่มาจากภาคีต่าง ๆ
- 7.7.2 ประชุมปฏิบัติการคณะทำงาน เพื่อทำแผนปฏิบัติการในเรื่องที่รับผิดชอบ
- 7.7.3 ดำเนินงานตามแผน โดยภาคีการพัฒนา
- 7.7.4 ติดตามและประเมินผลโดยคณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก(กพด.) และหน่วยงานภายนอก เช่น ศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

7.8 สรุปผลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน

หมายเหตุ : ขั้นตอนการดำเนินงานดังกล่าว เป็นขั้นตอนการดำเนินงานสำหรับผู้ปฏิบัติในระดับศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และศูนย์เด็กเล็ก

8. แนวทางการสร้างและพัฒนาเครือข่ายศูนย์เด็กเล็กนำอยู่

ความหมายของเครือข่ายศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ ในที่นี้หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงการเอื้ออาทร ช่วยเหลือ เรียนรู้ และเป็นเวทีของการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ประสบการณ์ และทรัพยากร ระหว่างศูนย์เด็กเล็กที่มีวัตถุประสงค์ เป้าหมายการดำเนินงาน ที่จะพัฒนาไปสู่ศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ ซึ่งจะสามารถให้การสนับสนุน กระตุ้น และผลักดันการทำงานระหว่างกันได้

เครือข่ายศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ สามารถเชื่อมโยงกันทั้งในระดับท้องถิ่นด้วยตนเอง ท้องถิ่นกับภูมิภาค ภูมิภาคกับภูมิภาค ภูมิภาคกับส่วนกลาง ท้องถิ่นกับส่วนกลาง ซึ่งทั้งหมดนี้ คือเครือข่ายศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ระดับประเทศเพื่อสนับสนุนการสร้างและพัฒนาเครือข่ายดังกล่าว มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

8.1 การจัดระบบข้อมูลข่าวสาร

ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และหน่วยงานส่วนกลาง ควรมีการจัดระบบข้อมูลการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กที่ตนเองรับผิดชอบ ที่สามารถถ่ายทอดหรือเข้าสู่ผู้อื่นรับรู้ได้

8.2 มีแกนกลางประสานงาน (Focal Point)

มีแกนกลางประสานงานระหว่างหน่วยงานระดับต่าง ๆ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เป็นแกนกลางประสานงานระหว่างศูนย์เด็กเล็กที่ตนเองรับผิดชอบหรือสนับสนุนอยู่ ศูนย์อนามัยเป็นแกนกลางประสานแต่ละสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ส่วนกลาง เป็นแกนกลางประสานศูนย์ต่าง ๆ เพื่อเชื่อมข้อมูลเข้าด้วยกัน

8.3 มีช่องทางการสื่อสารระหว่างหน่วยงานระดับต่าง ๆ

เช่น webboard ศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ และจดหมายข่าวศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ ที่จะช่วยเป็นช่องทางแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ ระหว่างศูนย์เด็กเล็กในพื้นที่ต่าง ๆ

8.4 มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ระหว่างสมาชิกศูนย์เด็กเล็กนำอยู่

เช่น การประชุมสัมมนาประจำปี การจัดรายการศึกษาดูงานระหว่างภูมิภาค เป็นต้น

9. แนวทางการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐาน

การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐาน เป็นการประเมินเพื่อการปรับปรุงและยกระดับมาตรฐานของศูนย์เด็กเล็กให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ กรมอนามัย (ปี 2545) ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

9.1 การประเมินตนเอง

โดยคณะกรรมการศูนย์เด็กเล็ก หรือผู้บริหารศูนย์เด็กเล็ก อาจใช้เกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนำอยู่ มาประกอบการประเมินด้านต่าง ๆ ก่อนการพัฒนา เช่น ด้านโครงสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และการบริการ ทั้งนี้เพื่อหาส่วนขาด เพื่อที่จะนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำโครงการพัฒนาเพื่อให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละด้าน

9.2 การประเมินรับรองมาตรฐาน โดยหน่วยงานภายนอก

หลังจากที่ศูนย์เด็กเล็ก จัดทำโครงการพัฒนาตามปัญหาของตนเองแล้ว จะมีการประเมินรับรองมาตรฐาน โดยหน่วยงานภายนอก แบ่งเป็นระดับดังนี้

9.2.1 ทีมผู้ประเมินจากส่วนกลาง (ประกอบด้วย สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักส่งเสริมสุขภาพ กองโภชนาการ กองสุขภาพิบาลอาหารและน้ำ กองทันตสาธารณสุข กองสุขภาพิบาลชุมชน และประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม) ทำการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กต้นแบบ ระดับศูนย์ 12 แห่ง

9.2.2 ทีมผู้ประเมินจากศูนย์อนามัย ทำการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เป็นผู้สนับสนุนการดำเนินงาน (ในจังหวัดที่ศูนย์รับผิดชอบ) ทั้งนี้โดยใช้แบบประเมินที่ส่วนกลางจัดทำขึ้น (ในภาคผนวก)

เกณฑ์การประเมิน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

- 1) ศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ ระดับดีมาก หมายถึง ผ่านการประเมินทุกข้อ หรือร้อยละ 100
- 2) ศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ ระดับดี หมายถึง ผ่านการประเมินข้อที่กำหนด 66-72 ข้อ หรือร้อยละ 90 -99
- 3) ศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่ ระดับพื้นฐาน หมายถึง ผ่านเกณฑ์การประเมินข้อที่กำหนด 59-65 ข้อ หรือร้อยละ 80 – 89

การมอบใบประกาศเกียรติคุณ

ส่วนกลางเป็นผู้จัดทำใบประกาศเกียรติคุณ ลงนามอธิบดีกรมอนามัย จัดส่งให้ศูนย์ตามรายชื่อศูนย์เด็กเล็กที่ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 3 ระดับ ให้ศูนย์และจังหวัดเป็นผู้มอบให้กับศูนย์เด็กเล็ก (ในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง)

10. แนวทางการติดตามและประเมินผลโครงการ

ทีมผู้รับผิดชอบ โครงการจากส่วนกลางร่วมกับศูนย์อนามัย ติดตามการดำเนินงานในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์และจังหวัดเป็นระยะตามความเหมาะสม เพื่อกระตุ้นและให้คำปรึกษาระหว่างการดำเนินงาน

การประเมินผลโครงการ จะทำในช่วงระหว่าง ดำเนินการ 1 ครั้ง เพื่อประเมินความเป็นไปได้ สภาพปัญหา และความต้องการด้านต่าง ๆ เพื่อวางแผนให้การสนับสนุนก่อนการประเมินผลเมื่อโครงการสิ้นสุด

10.1 เครื่องมือที่ใช้ แบบประเมินผลโครงการศูนย์เด็กเล็กนํ้าอยู่

10.2 ประเด็นการประเมิน

10.2.1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประเมินเกี่ยวกับการฝึกอบรม การสนับสนุนสื่อและงบประมาณ

- 10.2.2 กระบวนการ (Process) ประเมินกระบวนการจัดทำแผนการปฏิบัติตามแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ เช่น กระบวนการการมีส่วนร่วมชุมชน
- 10.2.3 ผลผลิต (Output) การปฏิบัติตามแผน และศูนย์เด็กเล็กสามารถพัฒนาได้ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบหรือไม่ มีปัญหา อุปสรรคอะไร
- 10.2.4 ผลลัพธ์ (Outcome) ประเมินคุณภาพเด็กและความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ภาวะสุขภาพของเด็ก ความถี่ในการเกิดอุบัติเหตุภายในศูนย์เด็กเล็ก และความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติและผู้ปกครอง

11. การสมัครเข้าร่วมโครงการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ สนใจสมัครได้ที่

1. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทั่วประเทศ

2. ศูนย์อนามัยที่ 1 – 12

3. สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

โทร. 0 2590 4253 , 4261

โทรสาร. 0 2590 4321

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ภาคผนวก จ.

กำหนดการ และรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ

กำหนดการประชุม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก และการดูแลด้านสุขภาพ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่ฮ้อย

ณ วัดศรีคอนมูล ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

วันที่ 19 พฤษภาคม 2547 เวลา 09.00 น. – 16.00 น.

9.00-9.30 น. เปิดการประชุม ชี้แจงวัตถุประสงค์ และรูปแบบของการประชุม

โดย ทนตแพทย์หญิง สุกลักษณ์ ดันติวัฒนากุล

10.00-10.30 น. นำเสนอภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่ฮ้อย

และปัญหาสุขภาพเด็กเล็ก

10.30-10.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง

10.45-12.00 น. ร่วมกันค้นหาสาเหตุของปัญหา นำเสนอ กลุ่มละ 5 นาที

ร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

12.00-13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.00-14.30 น. ร่วมกันวางแนวทางการแก้ไขปัญหา นำเสนอ กลุ่มละ 10 นาที

คัดเลือกแนวทาง/กิจกรรม ในการดำเนินการ

14.30-14.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง

14.45-15.30 น. ร่วมกันจัดแบ่งหน้าที่/ความรับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม

15.30-16.00 น. สรุปผลการประชุม และปิดประชุม

สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การหาแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อยแบบมีส่วนร่วม

วันที่ 19 พฤษภาคม 2547 เวลา 09.00 – 16.00 น.

ณ วัดศรีดอนมูล ต.บ้านเหล่า อ.แม่ใจ จ.พะเยา

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสาธิต อุดทา	ประธานกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อย
2. นางพรณี มาเมืองกล	เลขานุการกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อย
3. นายสมบุรณ์ ม่วงมัน	รองประธานกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อย
4. นายนพดล ใจปรากร	กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อย
5. นางทิพวัลย์ ทาจุมปู	กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อย
6. นางรัชก ตุ่นแก้ว	กรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อย
7. นางสาวหอมนวนล ปือกบุญเรือง	ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อย
8. นางแจ่มจันทร์ สายวงศ์ใจ	ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อย
9. นางปิ่นแก้ว ช่วยไว้	ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อย
10. นางธนาภรณ์ ปิ่นใจ	ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อย
11. นายจันทร์ เกรือมูล	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 13
12. นายเชียน จินะวรรณ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5
13. นายเสาร์แก้ว แสนเจียว	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 10
14. นายอนันต์ ใจจุมปู	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า
15. ว่าที่ร้อยโท เปรมปรีดิ์ หล้าเป็ง	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า
16. นายเปล่ง หล้าแก้ว	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า
17. นางวัชรีย์ หาญยศ	พยาบาลวิชาชีพ 7 สถานีอนามัยตำบลบ้านเหล่า
18. นางสาววรรณวลี สุขพันธ์	ทันตแพทย์ 7 หัวหน้าฝ่ายทันตสาธารณสุข
19. นางสาวอัจฉรา ศักดิ์โสภณ	ทันตแพทย์ ประจำโรงพยาบาลแม่ใจ
20. นายนเรศฤทธิ์ ชัดระสีมา	ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลแม่ใจ

วิทยากร

นาย ไพรัตน์ วงศ์จุมปู	นักวิชาการสาธารณสุข 7 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่ใจ
นางสุภลักษณ์ ดันติวัฒนากุล	ทันตแพทย์ 8 โรงพยาบาลแม่ใจ (อยู่ในระหว่างลาศึกษาต่อ)

วาระที่ 1. ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล โดยการฉายภาพประกอบ เกี่ยวกับ

1.1 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย เพื่อแสดงให้เห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อยมีสภาพปัญหาโรคฟันผุในเด็กก่อนวัยเรียนย้อนหลัง 3 ปี สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับอำเภอ และมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการแก้ไขแบบตั้งรับที่ทำอยู่ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่มีได้ ส่วนการทำงานเชิงรุกต้องเกิดจากความร่วมมือกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่จะต้องจัดการให้มีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและมีการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่เป็นระบบ

1.2 สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อย และปัญหาที่พบในมุมมองของผู้วิจัย นำเสนอเป็น 3 ส่วน คือ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

- ปัญหาน้ำท่วมขังในฤดูฝน ขาดทางระบายน้ำ
- หลังคาโรงครัวรั่วซึม กันฝนไม่ได้
- แสงสว่างในห้องเรียนไม่เพียงพอ อากาศถ่ายเทไม่ดี
- สถานที่มีจำกัด ปัญหาทัศนียภาพ สิ่งแวดล้อม

ปัญหาด้านความเป็นอยู่

- จำนวนเด็กลดลง/ผู้ปกครองต้องการฝากเด็กที่อายุน้อย/การรับเด็กอายุน้อย ทำให้ต้องการการดูแลมาก
- การจัดอาหารและน้ำดื่ม
 - : มีการจัดอาหารว่างที่เสี่ยงต่อฟันผุ เช่น เวเฟอร์ ขนมปังกรอบ
 - : น้ำดื่มไม่ผ่านการกรองหรือต้ม เช่น น้ำฝน น้ำประปา
- บางห้องเด็กมีแปรงสีฟัน ไม่ครบ

ปัญหาสุขภาพ

- เด็กมีปัญหาฟันผุ ร้อยละ 80 โดยผู้เฉลี่ยคนละ 7 ซี่ ส่วนใหญ่เป็นการผุฟันหลังซึ่งเป็นลักษณะที่เกิดจากการกินขนม (การผุฟันหน้าเกิดจากการกินนมขวด)
- เด็กมีปัญหาเป็นหวัด ร้อยละ 40
- เด็กมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ เกรด 1 ร้อยละ 8
(ข้อมูลของสถานีอนามัยตำบลบ้านเหล่า 31 มีนาคม 2547
 - : จำนวนเด็กที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ เกรด 1 ในเขตรับผิดชอบมีจำนวน 9 คน มีชื่ออยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อย 6 คน คิดเป็น ร้อยละ 66 หรือคิดเป็น 2 เท่า ของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเหล่า)
- ผิวหนัง ร้อยละ 4

วาระที่ 2.

แบ่งกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น เป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะความเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ

- กลุ่มของผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการพัฒนาเด็ก จำนวน 10 คน
- กลุ่มของผู้สนับสนุน ได้แก่ ผู้นำหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 9 คน

ผลการทำกิจกรรมกลุ่ม

1. ปัญหาที่ต้องการการแก้ไขในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อย

กลุ่มผู้ปฏิบัติ

1. หลังคาโรงครัวรั่วซึม
2. น้ำท่วมขังในบริเวณศูนย์
3. แสงสว่างในห้องเรียนไม่เพียงพอ
4. ปัญหาขยะไม่มีที่ทิ้ง
5. ปัญหาสุขภาพเด็ก
6. สถานที่แปร่งพื้นคับแคบ
7. ปัญหาน้ำดื่มไม่สะอาด
8. อุปกรณ์กลางแจ้งชำรุด

กลุ่มผู้สนับสนุน

1. น้ำท่วมขังในฤดูฝน
2. โครงหลังคาและรางน้ำฝนรั่วซึม
3. การระบายอากาศ และแสงสว่าง
4. พื้นสนามหน้าอาคารไม่เรียบ มีน้ำขัง
5. ปัญหาการกำจัดขยะ
6. เครื่องเล่นกลางแจ้งชำรุด เป็นสนิม
7. พื้นไม้ในห้องโถง ไม่เรียบ
8. ปัญหาสุขภาพช่องปาก
9. ปัญหาโรคหวัด
10. ปัญหาน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์
11. ความสะอาดของน้ำดื่ม
12. การป้องกัน ความปลอดภัยแก่เด็ก

13. การรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนา

14. การจัดทำแผนพัฒนาระยะสั้น ระยะยาว

2. การวางแผนทางการแก้ไข

2.1 กิจกรรมที่สามารถแก้ไขได้เอง ในระหว่าง ผู้ดูแลเด็ก กรรมการพัฒนาเด็ก ผู้ปกครอง คือ

- แสงสว่างในห้องเรียนไม่เพียงพอ ความสำคัญลำดับที่ 3
- ปัญหาสุขภาพเด็ก ความสำคัญลำดับที่ 5
- ปัญหาน้ำดื่มไม่สะอาด ความสำคัญลำดับที่ 7

ทางกลุ่มรับจะดำเนินการแก้ไขปัญหาทันที โดยวางแผนจะให้แล้วเสร็จภายในเดือนสิงหาคม 2547 นี้

2.2 กิจกรรมที่ศูนย์พัฒนาเด็กทำได้เองบางส่วนและขอความช่วยเหลือจากแหล่งทุนภายนอก คือ

- หลังคาโรงครัวรั่วซึม ความสำคัญลำดับที่ 1
- ปัญหาขยะไม่มีที่ทิ้ง ความสำคัญลำดับที่ 4
- อุปกรณ์กลางแจ้งชำรุด ความสำคัญลำดับที่ 8

โดยทางกลุ่มตกลงว่า จะแก้ปัญหาเบื้องต้นเท่าที่จะสามารถทำได้ไปก่อน ร่วมกับการจัดทำโครงการเสนอไปทาง อบต. เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณในการแก้ไขปัญหาระยะยาว

2.3 กิจกรรมที่ต้องขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น คือ

- ปัญหาน้ำท่วมขังในบริเวณศูนย์ ความสำคัญลำดับที่ 2
- สถานที่แปร่งพื้นคืบแคบ ความสำคัญลำดับที่ 6

ซึ่งเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ “ศูนย์เด็กนำอยู่” ระดับพื้นฐาน พบส่วนที่ต้องปรับปรุงคือ

1. สถานที่เตรียม ปรงอาหาร สะอาด ถูกสุขลักษณะ (สอดคล้องกับปัญหา หลังคาโรงครัวรั่วซึม)

โดยปกติโรงครัวจะมีความสะอาดในระดับดี แต่ในฤดูฝนจะมีปัญหาหลังคาโรงครัวทำให้พื้นห้องครัวเปียก-ลื่น เกิดปัญหาความสะอาด และเสี่ยงต่อการล้มล้มทั้งตัวแม่ครัวและเด็กเล็ก

ผู้ดูแลเด็กแก้ปัญหาด้วยการให้เด็กทานข้าวกลางวันที่ระเบียงห้องในวันที่มีฝนตก

2. น้ำดื่ม น้ำใช้ สะอาด เพียงพอ (สอดคล้องกับปัญหา น้ำดื่มไม่สะอาด)

ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไร่อ้อย ใช้น้ำจากประปาหมู่บ้านทั้งในการอุปโภคและบริโภค เนื่องจากเครื่องกรองน้ำชำรุด แต่การจะซื้อน้ำถึงสำหรับดื่มจะทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมาก รวมทั้งมีความเชื่อ

ว่าระบบประปาของหมู่บ้านมีความสะอาดเพียงพอ เนื่องจากระบบประปาหมู่บ้านที่ใช้อยู่ มีมาตรฐานในการผลิตเท่ากับระบบประปาขนาดใหญ่ของอำเภอแม่ใจ แต่ไม่มีการตรวจยืนยันคุณภาพน้ำที่ผลิตอย่างเป็นทางการ

3. บริเวณศพด. มีสภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก สะอาดและปลอดภัย

(สอดคล้องกับปัญหา น้ำท่วมขังในบริเวณศูนย์ฯ, ปัญหาการกำจัดขยะ/ขยะไม่มีที่ทิ้ง, สถานที่แปร่งพื้นคืบแคบ, อุกรณ์กลางแจ้งชำรุด)

1. น้ำท่วมขังในบริเวณศูนย์ฯ เนื่องจากเดิมทางศูนย์ฯมีทางระบายน้ำออกไปทางด้านหลังโรงครัว แต่การปล่อยของเสียเข้าไปในเขตวัด เป็นสิ่งที่พุทธศาสนิกชนที่ดีไม่พึงกระทำดังนั้นทางศูนย์ฯจึงถมปิดทางระบายน้ำเดิม และทำทางระบายใหม่ให้ปล่อยทะลุกำแพงออกไปทางด้านทิศเหนือ แต่ต่อมาเกิดการถมที่ทำถนนซอย ทำให้ระดับทางระบายน้ำของศูนย์ฯ ต่ำกว่าถนน จึงไม่สามารถระบายน้ำออก เกิดปัญหาน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทางศูนย์ฯได้เคยทำแผนขอใช้งบประมาณวางท่อระบายน้ำจากอบต.ในปี พ.ศ. 2545 แต่งบประมาณถูกตัดจาก 69,000 บาท เหลือ 6,500 บาท จึงไม่สามารถดำเนินการได้จนถึงปัจจุบัน

ทางอบต.แจ้งว่ากำลังจะมีการปรับปรุงถนนซอยข้างศูนย์ฯ ในปีงบประมาณนี้ และนายก อบต.รับจะดำเนินการจัดทำทางระบายน้ำออกทางด้านนอกให้ แต่บริเวณภายในให้ทางศูนย์ฯดำเนินการตามกำลังไปก่อน และหากยังมีปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมสามารถทำแผนขอเข้าไปใหม่ได้

2. ปัญหาการกำจัดขยะ/ขยะไม่มีที่ทิ้ง ปัจจุบันนี้ ศูนย์ฯไร่อ้อย มีจุดทิ้งขยะอยู่ติดด้านข้างทางของอาคารด้านหน้า เป็นบ่อขยะสร้างจากอิฐบล็อกขนาดประมาณ 1.5 x 1.5 x 1 เมตร ไม่มีฝาปิด โดยผู้ดูแลเด็กจะทำการเผาในบ่อนั้น ทุกวันหลังเด็กเลิกเรียนแล้ว แต่ในระหว่างวันซึ่งมีการทิ้งขยะทิ้งขยะเปียกและขยะแห้ง มีแมลงต่างๆ บินตอม รวมถึงส่งกลิ่นรบกวน ยิ่งในฤดูฝน ขยะจะเปียก เหมียวาก ส่งกลิ่นเหม็นรุนแรงมากขึ้น รวมทั้งเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรคต่างๆ

ทางศูนย์ฯได้ตกลงกันจะให้มีการทำฝาปิดขยะ และการแยกขยะ ร่วมกับแจ้งปัญหาให้อบต.เข้ามาดำเนินการช่วยเหลือต่อไป

3. สถานที่แปร่งพื้นคืบแคบ โดยปกติจะจัดให้เด็กแปร่งพื้นพร้อมกันหน้าห้องน้ำ ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 2 x 1 เมตร โดยผู้ดูแลเด็กเปิดน้ำจากก๊อกน้ำซึ่งมีจุดเดียว แล้วแจกเด็กๆ เด็กจะแออัดกันแปร่งพื้น และทำน้ำหกเลอะเทอะทั้งตนเองและเพื่อนๆ

4. อุกรณ์กลางแจ้งชำรุด เนื่องจากมีอายุการใช้งานยาวนาน และตั้งอยู่กลางแจ้ง ทำให้สีหลุดลอก เป็นสนิมและผุกร่อน มีเด็กที่เคยได้รับอันตรายจากเครื่องเล่นเหล่านี้บ้างแล้ว

ทางศูนย์ฯรับจะทำการซ่อมแซมเบื้องต้น และของบดำเนินการเพื่อจัดซื้อทดแทนต่อไป

วาระที่ 3 สรุปการประชุม

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5 ได้แสดงความคิดเห็นว่าต้องการให้ศูนย์พัฒนาเด็กเร่งพัฒนา และปรับปรุงระบบการทำงานเนื่องจากรับทราบข้อมูลจากทางโรงเรียนบ้านไร่อ้อย ว่าเด็กที่เข้าสู่ชั้นเด็กเล็กมีพัฒนาการของกล้ามเนื้อเล็กไม่ดีเท่าที่ควร และเสนอแนะว่าทางศูนย์ฯควรมีการประชุม/รวมกลุ่มกันสม่ำเสมอ เพื่อให้มีเกิดการพัฒนามากขึ้น นอกจากนี้คณะกรรมการพัฒนาเด็กควรต้องให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนมีบทบาท เพราะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจึงควรที่จะให้ความสำคัญและเสียสละมากขึ้น โดยผู้ใหญ่บ้านทุกคนพร้อมที่จะให้การสนับสนุนและช่วยเหลือตลอดเวลา

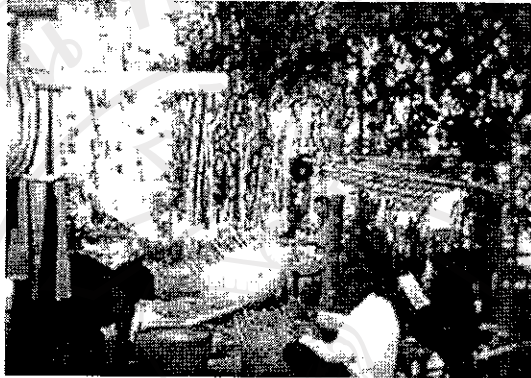
ทางผู้วิจัย ได้กล่าวถึงความสำคัญของการรวมกลุ่มกันของผู้ดูแลเด็ก และกรรมการศูนย์ฯ เด็ก ในการที่จะเป็นตัวจักรสำคัญของการขับเคลื่อนพัฒนา ให้เป็นศูนย์ฯที่เด็กมีความสุขดีและเป็นศูนย์เด็กนำอยู่ได้มาตรฐาน อันจะเกิดผลดีทั้งต่อเด็ก ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และชุมชน ค่อยไป โดยหากพิจารณาว่าปัญหาใดเกินกำลังที่จะแก้ไขได้ด้วยตนเอง สามารถที่จะขอความเห็นหรือความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ เช่น อบต. สถานีอนามัย โรงพยาบาล สาธารณสุขอำเภอ ฯลฯ และผู้วิจัยยังจะสนับสนุนต่อไปแม้จะออกจากพื้นที่ไปแล้ว

ผู้อำนวยการโรงพยาบาล กล่าวชมเชยการร่วมมือกันของชุมชนในการที่จะทำงานด้านการพัฒนา โดยแสดงความเห็นว่า ศูนย์เด็กนำอยู่ ในแต่ละแห่งอาจจะไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของพื้นที่และทรัพยากรต่างๆ ที่ชุมชนมีอยู่ โดยทางโรงพยาบาลเมื่อก่อนพร้อมที่จะส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของพื้นที่ ตามกำลังความสามารถและโอกาส

ปิดประชุม เวลา 16.00 น.

ภาคผนวก ฉ.

สภาพความเป็นอยู่และลักษณะทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

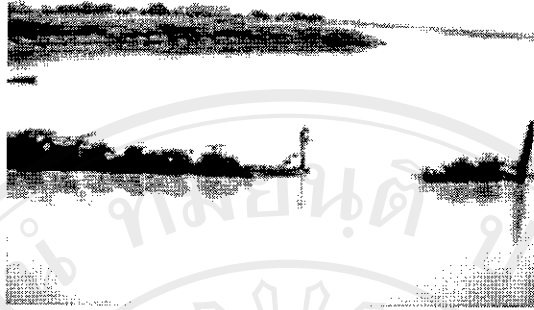

การทำงานจักสานของกลุ่มผู้สูงอายุ

การค้าขายผลผลิตทางการเกษตร

ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
All rights reserved

การประมงในแหล่งน้ำธรรมชาติ

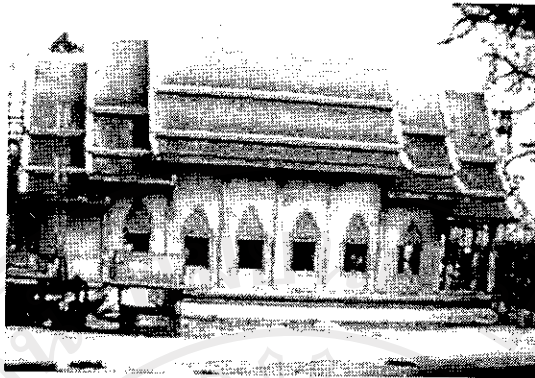

สภาพเส้นทางคมนาคมเข้าสู่ชุมชน

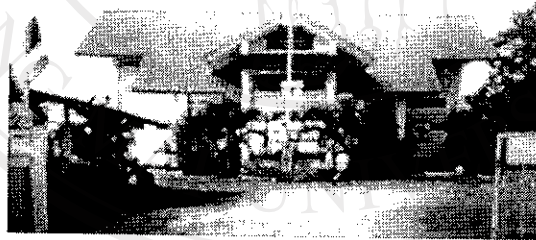
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

วัดศรีคอตมุล ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

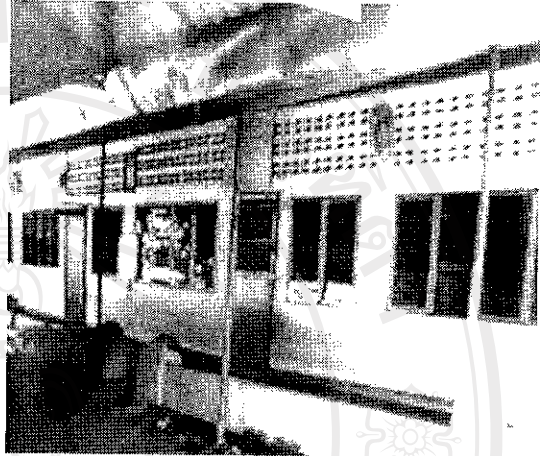

สถานีนม้ายตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข.

สภาพความเป็นอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็ก

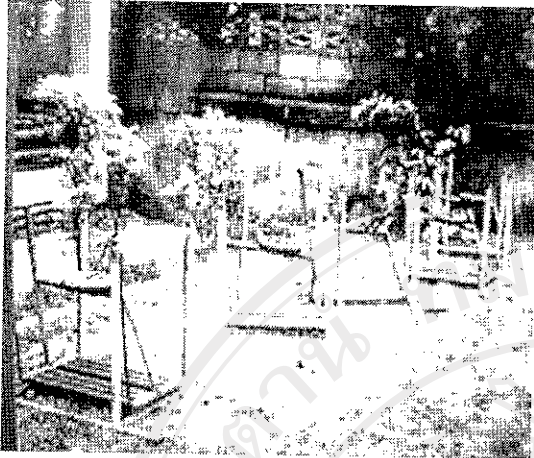
อาคารด้านหน้าและบริเวณรอรับเด็ก

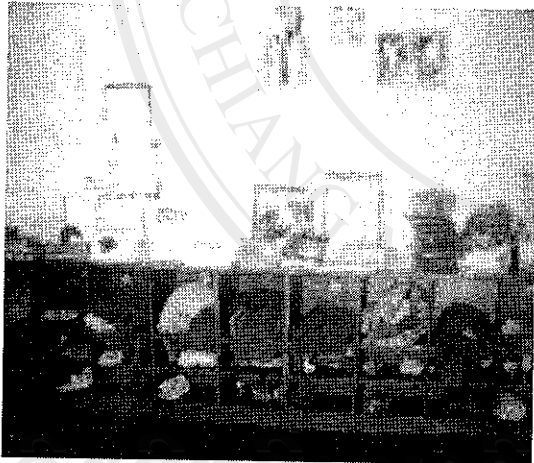
อาคารโรงครัว

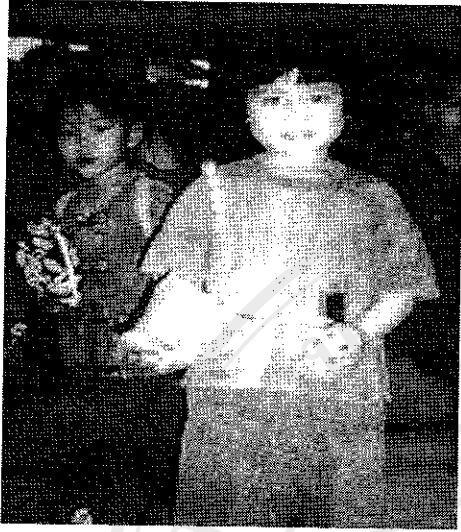
อาคารด้านหลัง

เครื่องเล่นกลางแจ้ง

สภาพภายในห้องเรียน

การทานขนมในช่วงเช้าก่อนเริ่มกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็ก

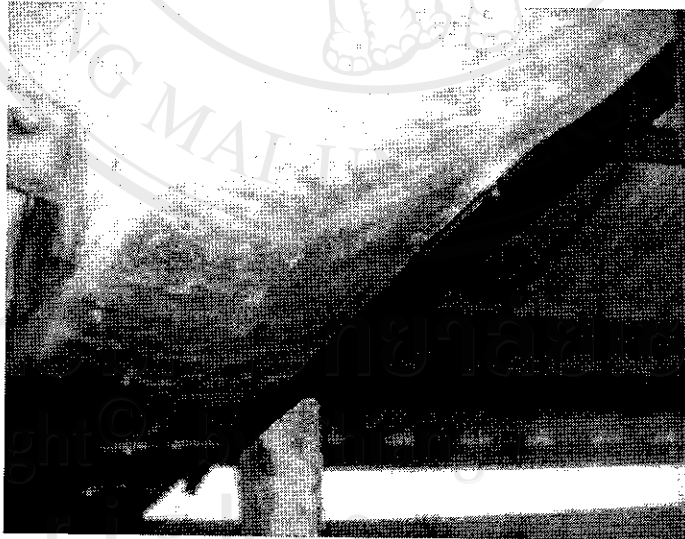
การรับประทานอาหารกลางวันและการแปรงฟันหลังอาหาร

ภาคผนวก ข.

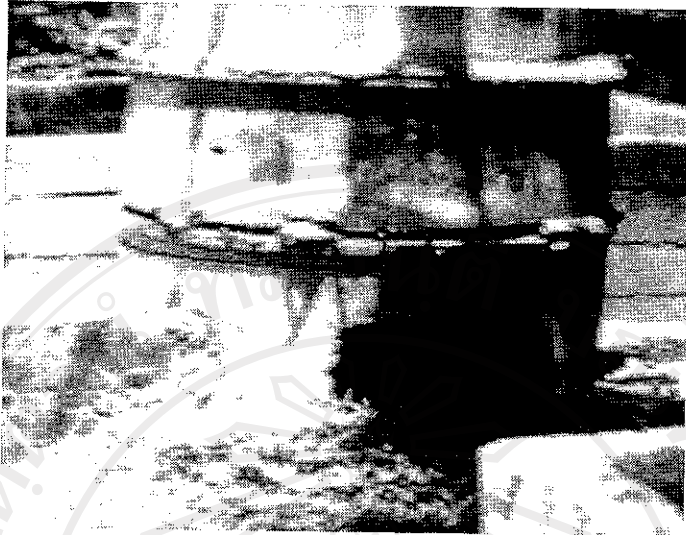
สภาพปัญหาทางกายภาพ

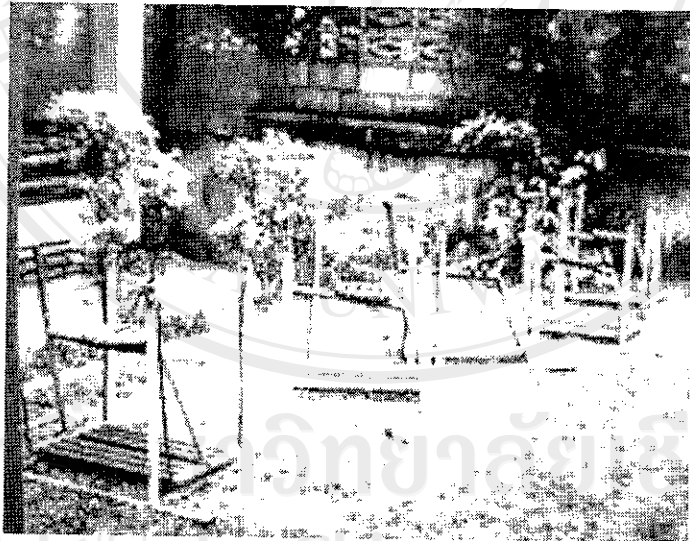
ทางระบายที่ไม่สามารถระบายน้ำได้

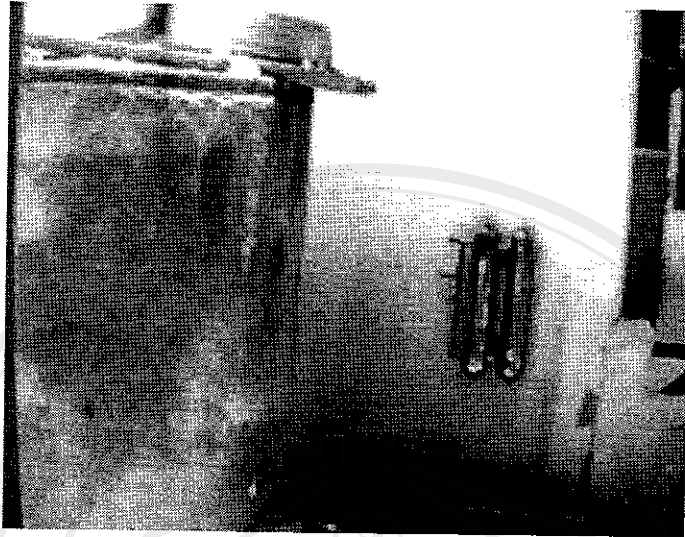
รางน้ำฝนในโรงครัวร้วซีม

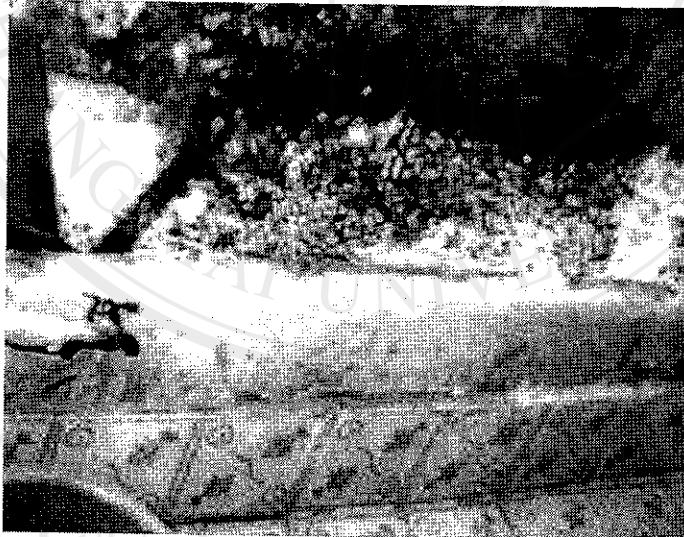
เตาเผาขยะแตก ที่พักขยะ ไม่มีคชิต

เครื่องเล่นกลางแจ้งซำรุด

เครื่องกรองน้ำชำระ

สถานที่แปร่งพื้นค้ำแคบ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	สุภลักษณ์ ต้นดีวัฒนากุล
วัน เดือน ปี เกิด	29 กันยายน 2510
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพะเยาพิทยาคม จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2528 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาทันตแพทยศาสตรบัณฑิต คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2535
ประสบการณ์การทำงาน	ปี พ.ศ. 2535-2536 ทันตแพทย์ 4 แผนกทันตกรรม โรงพยาบาลพะเยา จังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. 2536-2538 หัวหน้าฝ่ายทันตสาธารณสุข โรงพยาบาลปง จังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. 2538-2540 หัวหน้าฝ่ายทันตสาธารณสุข โรงพยาบาลเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2540-2545 หัวหน้าฝ่ายทันตสาธารณสุข โรงพยาบาลแม่ใจ จังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. 2545-2547 ลาศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตรทันตกรรมป้องกัน คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
ปัจจุบัน	ปฏิบัติราชการในตำแหน่งทันตแพทย์ 8 ว. แผนกทันตกรรม โรงพยาบาลเชียงคำ จังหวัดพะเยา